

Creatief

Uitleg en vragen bij Esther 8:1-9:19 door Rein den Hertog

De situatie

Laten we om te beginnen nog even terugkijken op wat er aan deze hoofdstukken vooraf was gegaan. In de hoofdstukken 6 en 7 hebben we gelezen over de totale ommekeer in het boek Esther. In de nacht waarin Ahasveros de slaap niet kon vatten en Haman als een bezetene rondliep in het paleis om zijn plan om Mordechai aan een paal te hangen en het Joodse volk te vernietigen door te zetten, keerde God de zaken op een wonderlijke manier om. Uiteindelijk hing niet Mordechai aan een paal, maar Haman zelf. Mordechai was ten dode opgeschreven, maar ontving wonder boven wonder alle eer.

Maar dat was nog slechts een beperkte ommekeer. Natuurlijk, het was fijn voor Mordechai en Esther, maar het Joodse volk was er nog niet mee geholpen.

Op dat moment komen we nu de geschiedenis dus binnen. Esther gaat nogmaals naar de koning en zegt (vrij verwoord): 'fijn dat u mij wilt helpen, maar mijn volk is nog steeds ten dode opgeschreven'. Weer waagt ze het om naar de koning te gaan. Dit keer is het misschien iets minder spannend, maar toch blijft het een waagstuk.

Vastgedraaid

En wat blijkt dan? De koning zit vast in z'n eigen woorden en wetten. Het bevel dat hij heeft uitgevaardigd kan hij niet zomaar vernietigen of ongeldig verklaren. Onze uitdrukking 'wet van Meden en Perzen' komt er vandaan.

Maar laten we eerlijk zijn: het is natuurlijk de grootst mogelijke onzin. Als Ahasveros echt gewild had, als hij echt een man geweest was met lef, dan had hij zo snel mogelijk alles

We zien vandaag de dag ook dat politici uitspraken doen en besluiten nemen die een vernietigende werking kunnen hebben. Hoe zouden we als gelovigen daarop kunnen reageren? Ligt hier ook een taak voor de kerk?

herroepen.

Maar...hij durft niet. Hij is bang voor mogelijke reacties dat hij een slappeling zou zijn misschien. Bang dat mensen zouden zeggen dat hij bij Mordechai of Esther onder plak zou zitten. Bang voor politieke gevolgen.

Ahasveros heeft met z'n onnadenkende hoofd en met z'n hart dat alleen maar z'n eigen verlangens en

begeerten naloopt zichzelf helemaal vastgedraaid. De motor van Ahasveros loopt op applaus en hij is als de dood dat hij de handen niet meer op elkaar krijgt. Dat gebeurt er dus als iemand aan het stuur staat die alleen maar zichzelf voor het voetlicht wil brengen. Die brengt processen op gang die niet meer gestopt kunnen worden. Processen waarvan iedereen ziet dat ze niet goed zijn, maar niemand kan en wil er iets aan doen. De hele wereld kijkt vol ontzetting toe.

Zo werkt het toch ook in onze wereld van vandaag, of niet? Niet alleen aan de overkant van oceaan, maar overal. Ook bij onszelf trouwens, of niet? We hebben in onze Westerse samenleving de wet uitgevaardigd dat ons leven draait om onszelf, dat we vooral met onszelf bezig moeten zijn en dat kunnen we niet meer terugdraaien. We merken ook in ons eigen land dat mensen steeds meer uit elkaar groeien. We merken dat mensen steeds meer met zichzelf bezig zijn en daardoor langs elkaar heen leven en zelfs tegenover elkaar komen te staan... en we staan erbij en kijken ernaar. We kunnen er niets aan doen.

Herken je de ontwikkeling dat mensen steeds meer tegenover elkaar komen te staan? Herken je ook de machteloosheid die genoemd wordt? Hoe zou jij dit tegen kunnen gaan in je eigen omgeving? Maak het zo concreet mogelijk en kom er volgende keer op terug.

En: we willen er ook niets aan doen! Want dat zou betekenen dan we ook iets van onszelf op moeten geven. Dat

we ook zelf niet meer alleen onze eigen belangen kunnen najagen. We zitten m.a.w. vast in een egoïstische en individualistische wereld vol onrecht en ontevredenheid en we komen er zelf niet uit, want die wereld zit net zo goed in ons. We zijn machteloos, tenzij...

Creatief te werk gaan

We zijn machteloos... tenzij er iets wonderlijks gebeurt. Tenzij we creatief zijn. Kijk, dat gebeurt hier bij Mordechai. De koning is bang voor onpopulaire maatregelen en laat de boel over aan Mordechai: 'doe jij het maar'. Dan kan hij de schuld mooi afschuiven als het verkeerd gaat.

En Mordechai weet de wet van de koning buiten werking te stellen zonder 'm buiten werking te stellen. Hij verslaat de wet van de koning met een nieuwe wet van de koning.

De Joden mogen zich verdedigen. Misschien is het goed om even kort iets te zeggen over de manier waarop dat gebeurt, want let wel: de Joden mogen niet hun lusten botvieren, nee, ze mogen alleen diegenen die het op hun leven gemunt hebben uitschakelen. En als we lezen dat de Joden in Susa om een extra dag vragen om de wet ten uitvoer te brengen, dan betekent dat dus dat er in de hoofdstad blijkbaar nog steeds mensen waren die op de ondergang van het Joodse volk uit waren.

Het betreft dus zelfverdediging. De zelfverdediging van Gods volk op aarde, dat Gods bedoeling in deze wereld belichaamt. Geen blinde haat en woede dus, maar paal en perk stellen aan tegen-goddelijke krachten van dood, haat en verderf.

Overigens is het mooi om te zien dat de Joden de spullen van hun belagers afblijven. Ik denk dat je daarin kunt zien dat het niet om zelfverrijking te doen is. Die spullen, daar blijven ze van af. Die komen hen niet toe.

Gods creativiteit

Ik denk dat dit ons iets laat zien over de weg die God gaat in deze wereld in Jezus Christus. Ik zal het proberen uit te leggen.

Mordechai kan de wet niet herroepen, maar wel op een creatieve manier buiten werking stellen. Is dat niet wat God deed in

Jezus bevrijdt ons van de wet van dood, gebrokenheid en schuld. Praat met elkaar door over of en hoe gebrokenheid en schuld een rol spelen in je eigen leven. Waar kom je je eigen kwetsbaarheid, tekortkomingen en schuld tegen?

de Here Jezus? Wij leven in een wereld die wordt geregeerd door de wet van dood, verdriet, gebrokenheid en schuld. Wij leven in een wereld waarin het recht van de sterkste heerst. Wij hebben een

onherroepelijk besluit hebben genomen om zonder God te leven, om voor onszelf te gaan. En er is geen oplossing. We komen er niet uit. Tenzij...

... tenzij God onze wet van egoïsme, zelfverheerlijking, van schuld en dood buiten werking stelt met een andere wet. De wet van Christus (Galaten 6:2). In Jezus neemt God het besluit om tegen ons zelfgekozen wet van egoïsme, dood en schuld te vechten, door zelf deze schuld, deze dood en dit egoïsme te dragen.

Ziet u de parallel? God vaagt de wereld niet weg, God maakt niet in blinde woede en haat een eind aan deze wereld, maar God besluit ertegen te strijden door zelf deze wereld binnen te komen in volstrekte zelfovergave, in liefde, in het verlangen om al die verrotte krachten van deze wereld op zich te nemen. In Jezus gaat God de wet van eigenbelang en egoïsme tegen... door de wet van zelfovergave en zelfopofferende liefde in werking te stellen.

Dat is de weg uit de ellende van deze wereld. En die weg is open, voor wie zich aansluit en met anderen schuilt achter Jezus, zoals de Joden zich aansloten. Voor wie zegt en/of denkt: 'ik ga gebukt onder het egoïsme, de ellende, de nood en de pijn in deze wereld en mijn leven en ik kan er geen eind aan maken.' Voor iedere die zegt: 'Ik wil dat het ophoudt' is er

De nieuwe wet die uitgevaardigd wordt betekent voor de Joden dat er een tijd van 'licht en vreugde, blijdschap en eer' aanbreekt. Herken je dit bij jezelf ook nu je mag weten dat Jezus de wet van genade heeft uitgevaardigd? Praat met elkaar door over de vreugde en blijdschap van het geloof.

plek bij Jezus Christus. En dan mag je merken dat je bij Hem veilig bent. Dat Hij voor je vecht. Dat is het evangelie: Jezus Christus is voor je gestorven en nu heeft die onherroepelijke wet van

egoïsme en dood het niet voor het zeggen in je leven. Nu mag je leven in vrijheid. Nu mag je leven in een rijk dat de toekomst heeft.

Creatief kerk-zijn

Ik denk dat deze geschiedenis ons ook iets leert over onze rol als gelovigen en als kerk in de wereld. Ook dat zal ik proberen uit te leggen.

Is het niet zo dat het doodvonnis over onze kerken in het Westen is uitgesproken? Voelen we ons niet verlamd door het naderende noodlot van kerkverlating en afkalving? 'De cijfers van de kerk laten zich lezen als de cijfers van een bedrijf dat keihard op een faillissement afstevent', concludeerde een onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau in 2014.

En wat doen wij? Als ik eerlijk moet zijn, dan heb ik weleens het gevoel dat we in deze situatie berusten. Dat we het maar laten gebeuren. Maar doet het ons ook wat? Zijn we er ook echt bang voor, of vinden we het eigenlijk wel best?

En als je dan beseft dat de kerk menselijk gezien ten ondergang gedoemd lijkt te zijn, en je hebt er verdriet over, wat doe je dan? Ga je thuis zitten sippen? Gaan we gewoon door en wachten we tot de laatste het licht uitdoet? Gaan we echt de komende jaren met elkaar alleen praten over welke liedjes we zingen en hoe onrustig onze diensten wel niet zijn? Over dingen die uiteindelijk niet wezenlijk zijn? Of over andere kerken die dingen toch echt fout doen?

Als dat zo is, kunnen we er beter gelijk maar mee ophouden. Dan heeft de wet van het individualisme en egoïsme ons als kerk vanbinnen uitgehold. Of gaan we creatief te werk? Vechten we terug?

Hoe? Door ons te verzetten tegen de machten die ons kapot maken! Door te vechten tegen het individualisme in onszelf en ons hart te openen voor anderen! Door niet te navelstaren, maar te kijken naar deze wereld en allereerst onszelf de vraag te stellen: hoe gaan we in op de vragen en bedreigingen van deze tijd op een manier waarop de kerk tot bloei komt? Hoe maken we onszelf weerbaar tegen de krachten die ons als

Wat doet het met je als de woorden uit het onderzoek van 2014 leest? Heb je er verdriet over dat de kerken steeds kleiner worden? Heb je in je eigen familie/vriendenkring ook mensen die de kerk vaarwel hebben gezegd? Wat doet dat met je?

kerk kapot proberen te maken? Hoe sluiten we ons hecht aaneen, zoals de Joden toen zich vast aaneensloten?

Weet je hoe die Joden dat toen deden? Of misschien moet ik vragen: waarom ze dat deden? Omdat ze beseften: anders zijn bestaan we straks niet meer. Het was erop of eronder. Voor ons is het ook erop of eronder. Beseffen we dat?

Hoe zou de kerk moeten reageren op de uitdagingen van deze tijd? Probeer bij het beantwoorden van deze vraag te praten over wat je wezenlijk vindt en niet over randzaken. Luister aandachtig naar elkaar en probeer te zoeken naar wat verbindt.

Gods volk overleeft alleen als het hecht aaneengesloten is en met elkaar schuilt achter Jezus. We hebben elkaar nodig. Sta nu niet meer stil bij wat je van die andere gelovige met z'n andere ideeën onderscheidt, maar sta stil bij wat je bindt.

Wat ons bindt is dit: Jezus die ons redt van de dodelijke wet van deze wereld. De enige manier waarop we bij die redding blijven, is als we elkaar

vasthouden. Als we samen op een creatieve manier werken aan de toekomst van Gods kerk.

Tenslotte

Creatief, dat klinkt misschien wat speels. Zo bedoel ik het niet. Creatief komt van scheppen. En scheppen, dat kan alleen God. Creatief werken aan Gods kerk en Zijn rijk, is God laten werken, door met elkaar radicaal op Hem gericht te zijn. Dan komt het niet aan op onze leuke ideeën, maar op God die nieuwe mogelijkheden schept. En dan zal God dat ook doen!